

STOCKHOLMS UNIVERSITET
KULTURVETARLINJEN

OM EN POLSK KRIGSFÅNGE, VOITER I GERMUNDEBO

Analys av en historisk text

Kulturvetenskaplig grundkurs
Mom 4 Vetenskaplig uppsats
Ht 2002, reviderad 2006-05-12
Pehr Hedenqvist
Handledare: Maria Görts

INNEHÅLL

1 INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Material	3
1.3 Metod	3
1.4 Forskningsläge	3
2 DEN HISTORISKA TEXTEN	4
2.1 Originalen	4
2.2 Omskrivning till nutidssvenska	4
2.3 Vem skrev texten och varför?	5
3 ANALYS AV TEXTEN	6
3.1 Personerna	6
3.1.1 Huvudpersonens identitet	6
3.1.2 Hustrun	7
3.1.3 Ryttern	7
3.1.4 Rusthållaren	8
3.1.5 Barnen	8
3.2 Krigen	10
3.3 Platserna	11
3.3.1 Polen	11
3.3.2 Sverige	11
4 SLUTSATS	12
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	12

1 INLEDNING

Min avsikt med denna uppsats är att få en uppfattning om hur sanningsenlig en av de levnadsbeskrivningar man kan finna i gamla kyrkoböcker är. Genom att analysera en text i Björsäters kyrkobok vill jag bedöma sanningshalten i denna.

1.1 Bakgrund

Jag har när jag släktforskat stött på en text i Björsäters kyrkobok som handlar om en polsk krigsfånge vid namn Voiter, som också är en av mina anfäder. Hans öde har länge fascinerat mig och nu vill jag på ett vetenskaplig sätt försöka klargöra sanningshalten i den historiska texten.

1.2 Material

Det material jag använt består mestadels av kyrkoböcker, mantalslängder¹ och mönstringsrullor². När det gäller undersökningen av polska förhållanden och geografi har jag nästan uteslutande använt internet. Jag har också haft god hjälp av mina släktforskarkollegor som har gedigna kunskaper om enskilda socknar, regementen med mera. Min databas innehållande cirka 25.000 individer har också använts när det gäller att ta fram personliga data och för användande av statistik vid rimlighetsbedömningar.

1.3 Metod

Jag har försökt att samla in så mycket material som möjligt bland annat i kyrkoböckerna, som jag har tillgång till on-line via ett abonnemang på Genline³. Jag har också besökt krigsarkivet och gått igenom mönstringsrullorna vid tiden före, under och efter det polska kriget som började 1655. Mantalslängder för Kalmar län har också studerats. Dessa har beställts från riksarkivets avdelning SVAR⁴, som hyr ut mikrofiche.

1.4 Forskningsläge

Det finns många släktforskare som har Voiter bland sina anor och som utrett hans liv i Björsäter och hans avkomlingar, men mig veterligt finns det ingen som i detalj har granskat sanningshalten i berättelsen om hans liv. Jag har även kontaktat Peter Englund, författare till boken *Den oöverbinnerlige*, som bland annat beskriver det polska kriget, och det för uppsatsen intressanta slaget vid Sobota, men han hade ingen vetskap om Voiter. Han tyckte

¹ Förteckning över alla i ett distrikt mantalsskrivna, användes bl a för beskattning.

² militär förteckning över personal.

³ <http://www.genline.se>

⁴ <http://www.svar.ra.se>

dock att historien verkade rimlig, eftersom det var vanligt att polska krigsfångar stred i Sveriges armé.⁵

2 DEN HISTORISKA TEXTEN

2.1 Originallet

Texten som återfinns på sidan 188⁶ i Björsäters kyrkobok C:1 följer nedan. Titeln i innehållsförteckningen är ”Om en polsk krigsfånge, Voiter i Germundebo 1638-1675”.

Ao 1638 d 24 Junij är Voiter Paúlß. i Germúndbo född af bondeföräldrar i Påland midsommar och som kallas Voichessmeßa på pålska der af han har sit nampn, född i Owetzie by och Skiflandt (?) gård i Bankaú Sochn half mil ifrån Sobotta en köping.

Ao 1655 långfredag morgon úti Pålskekriget togz han af Rytteren Arwid i Gúllebo wid Giälsrum til fånga uti Pålskekriget. Ao 1658 då Belt war lagdt folgede han öfwer åt Sverige, medh Arwid upkom til Gullebo sedan freden war slúten emállan Sverige och Danmark 1659 hwarest han tiänte 2 åhr, sedan 1 åhr hos Rusth. Hans i Börsebo 3 åhr i Bråddebo.

Ao 1666 trädde Voiter i Echtenskap medh p Gunnel Erichsd. i Roetorp och Giälsrum S, först bodde 1 åhr i Gullebo, 1667 flytta til Salwida, der bodde 6 åhr. 1673 flytta til Germundbo och alt sedan bodt och 8 barn aflat tillsammans

Erich född i Salwida 1667 dagen för påsk, Paúl i Salwid 1669 3 Julij Lars i Salwida född 25 febr 1672, Chirstin född i Germundbo Tyrsdagen för Påsk 1675.

2.2 Omskrivning till nutidssvenska

Jag har valt att skriva om texten till nutidssvenska för att öka förståelsen. Namnen har normaliserats och orterna har fått sin nutida stavning.

Anno 1638 den 24 juni på midsommardagen föddes Vojter Paulsson i Germundebo av bondeföräldrar i Polen. Midsommar kallas på polska Wojciechsmässa och därifrån fick han sitt namn. Han föddes i byn ”Owetzie” på gården ”Skiftlandt” (?) i Bąków socken, en halv mil från köpingen Sobota.

Anno 1655 på långfredagsmorgonen i det polska kriget togs han tillfånga av ryttaren Arvid från Gullebo i Gärdserum. Anno 1658 då tåget över Bält var genomfört följde han med över till Sverige. Han kom med Arvid till Gullebo 1659, då freden mellan Sverige och Danmark

⁵ Mail från Peter Englund, 2002-12-13

⁶ Sida 188 enligt gammal numrering, sida 252 enligt ny numrering, Genline nr GID: 275.13700

var sluten. Han tjänade två år i Gullebo, sedan ett år hos rusthållaren⁷ Hans i Börsebo och tre år i Broddebo.

Anno 1666 ingick Vojter äktenskap med pigan Gunnel Eriksdotter i Rotorp och Gärdserums socken. Först bodde de ett år i Gullebo, sedan flyttade de till Salved, där de bodde sex år.

1673 flyttade de till Germundebo och har alltsedan bott där. Har tillsammans avlat åtta barn: Erik, född i Salved 1667 dagen före påsk, Paul, född i Salved den 3 juli 1669, Lars, född i Salved den 25 februari 1672, Kerstin, född i Germundebo tisdagen före påsk 1675.

2.3 Vem skrev texten och varför?

Den som kan ha skrivit texten är någon av de präster som arbetade i Björsäters pastorat, där Björsäter är moderförsamling och Yxnerum är annexförsamling. Kyrkoherdar och komministrar under den aktuella tiden (1675 (Kerstins födelseår) – 1710 (Voiters dödsår)) var:

Sveno Erics Regnerus, född 1611 i Regna, död 1688 28/10, kyrkoherde i Björsäter 1669 – 1688.

Johannes Seulerus, son till Regnerus, född 1647 4/1 i Vimmerby, död 1724 14/4, vice pastor 1685 och kyrkoherde 1689-1724 i Björsäter. Han blev blind 1719.

Nicolaus Iccelius, född i Bullerum, Yxnerum 1631 6/11, son av företrädaren Olavus Erics (1595-1658), död 1708 5/11. Komminister⁸ i Björsäter 1658 26/9 – 1708.

Nicolaus Brennan, född på Bredmossen i Hogstad 1671, fadern var kyrkoherde i Mjölby. Adjunkt i Björsäter 1708, komminister 1709 31/3 – 1728 10/8, då han dör.

Efter en analys av handstilarna i kyrkoboken har jag kommit fram till att stilen ändras markant 1685, samma år som Johan Seulerus tillträder som vice pastor. Hans egenhändiga namnteckning återfinns under en text på sidan 444. Om man jämför denna text med ”Om en polsk...” så kan man med stor säkerhet säga att samma person skrivit de båda texterna. Hans företrädare och far Sveno Erics Regnerus hade bevisligen en annan handstil (han har undertecknat en skrivelse på sidan 284). Efterträdarnas handstil är också helt annorlunda mot stilen i den aktuella texten.

När texten skrevs och varför är dock svårt att avgöra. Den bör ha skrivits tidigast 1685, då Johan Seulerus tillträder som vice pastor och senast 1710, då Voiter dör och delar av texten

⁷ Rusthåll = rustningsskyldigt hemman (plikt att utrusta en eller flera soldater), rusthållare äger rusthållsstam.

⁸ Komminister = titel på prästs ordinarie medhjälpare; även präst i annexförsamling.

upprepas i hans dödsnotis. Det finns naturligtvis en möjlighet att texten har skrivits med utgångspunkt från dödsnotisen, men då verkar det konstigt att hans dödsdatum inte angivits i texten. Ett skäl till att Seulerus skrivit texten, kan vara att han kan ha haft ett intresse att skriva om ett annorlunda levnadsöde. Man kan jämföra med de dödsnotiser han skrivit, de innehåller en liten levnadsbeskrivning utöver de sedvanliga uppgifterna om namn och ålder.

3 ANALYS AV TEXTEN

3.1 Personerna

3.1.1 Huvudpersonens identitet

Namnet Voiter, som förnamn och patronymikon (fadersnamn), förekommer i olika svenska källor med olika stavningar: Woitero, Wojetiko, Voiter, Woiter, Wojter, Vojter, Wålder, Wolter och Voitek.

Namnet Voiter, eller varianter därav, förekommer inte i Polen vid sökning på internet eller vid kontroll av olika namnlistor⁹. Man får därför anta att namnet är en försvenskning av ett polskt namn. I texten hänvisas till att han skulle ha fått sitt namn efter ”Voichessmeßa”, som skulle infalla under midsommar, vilket inte stämmer. Det namn som stämmer bäst in på Voiter är Wojciech med diminutivformen Wojtek¹⁰, det vill säga lilla Wojciech. Sonen Israel kallas också Voitekson när han 1721 gifter sig för andra gången i Hannäs.

Polsk tradition var ganska strikt när det gäller namngivning, ett barn skulle namnges efter det helgon som firades samma dag som födelsen eller inom tre veckor efter födelsen. Polackerna firade inte sina födelsedagar utan den dag som helgonet firades.¹¹

Den 24 juni kallas Johannes Döparens dag i hela den kristna världen och är fortfarande helgdag i den katolska världen. I Sverige firades förr midsommardagen alltid på denna dag, men numera är dagen bara helg om den inträffar på en lördag.¹² Om Voiter hade fötts på midsommardagen skulle han förmodligen ha hetat Jan (efter polska Jan Baptysta).

⁹ ”Common Polish First Names”, PolandGenWeb

¹⁰ Meddelat av Kaj Malachowski, co-moderator of the Polish Genealogy List, 1998-09-12.

¹¹ ”Naming Customs found in Poland”, PolandGenWeb.

¹² Henrikson, A, *Alla årets dagar, en evighetskalender*, sid 334-335.

Sankt Wojciech, som även är känd på andra språk som Adalbert, Albert eller George, är polens nationalhelgon och firas den 23 april. Skall man följa den polska traditionen så borde Voiter ha fötts i april eller i början av maj.

När det gäller Voiters patronymikon så verkar det troligt att hans far hetat Pawel den polska formen av Paul. Voiter nämns för det mesta utan patronymikon, men följande former förekommer: Påwensson, Pålsson och Paulsson. Voiters andra son döps även till Paul och eftersom de äldsta sönerna brukar få namn efter morfar och farfar så talar allt för detta.

Slutsatsen blir att hans polska namn bör ha varit Wojciech eller Wojtek och att hans far torde ha hetat Pawel, samt att han föddes i april eller maj 1638, istället för i juni.

3.1.2 Hustrun

Pigan Gunnel Eriksdotter som Voiter gifter sig med finns belagd som hustru i mantalslängder för Salved, för åren 1668-1670 och för Germundebo för år 1695. Hon finns även i Björsäters dödbok 1722: ”d 27 Do (=Martii) begrofs hustru Gúnnil Erichs dotter i Germúndbo mellan klockstapelen och Chors dören (=dörren till koret, förf anm) 81 åhr gammal”. Enligt mantalslängderna är Voiter inte gift den 22 mars 1666, men den 23 januari 1667 anges han ha en hustru. Eventuellt är hon dotter till Erik i Rotorp och hans hustru som nämns i mantalslängderna 1649, 1650 och 1653 och syster till Lars i Rotorp som finns med 1666-1670.

3.1.3 Ryttaren

Gullebo i Gårdserum tillhörde organisatoriskt Östgöta kavalleriregemente, Tjust kompani. Östgöta kavalleriregemente var inblandat både i slaget vid Sobota den 23/8 1655, tåget över Bält den 6/2 1658 och slaget om Köpenhamn den 11/2 1659. Någon ryttare Arvid i Gullebo har inte återfunnits i mönstringsrullorna. I mantalslängden för Gårdserum 1649 finns ”Arpfwed” i Gullebo med hustru och dräng. Det anges inte om han är ryttare eller bonde, inte ens att han är hemmavarande. I mantalslängderna 1650 och 1660 finns Arvid Bengtssons hustru i Gullebo. I mantalslängden 1666 finns ryttaren Anders Bengtsson med hustru, en dräng och en piga i Gullebo. I samma gård bor bonden ”Woitero”, som bör vara identisk med Voiter. Anders och Voiter med fruar och en piga räknas som ett hushåll med 5 personer 1667.

Slutsatsen blir att det är omöjligt att säga om det är ryttaren Anders Bengtsson som är ”ryttaren Arvid” eller om det verkligen är den ”Arpfwed” som nämns år 1649, 1650 och 1660. Det är mycket möjligt att Arvid är bortavarande eftersom han inte verkar mantalsskriven. Mönstringsrullorna har kontrollerats två gånger men varken Arvid eller Anders har återfunnits. Samtliga mantalslängderna för den aktuella perioden har inte varit möjliga att kontrollera på grund av lång leveranstid.¹³

3.1.4 Rusthållaren

Hans i Börsebo nämns i mantalslängderna 1653 och 1666-1669. I generalmönsterrullorna för åren 1684, 1699 och 1701 förekommer rusthållaren Hans Jonsson i Börsebo som torde vara identisk med denne och den i texten nämnde Hans. Han var nämndeman i Norra Tjust härad och konstituerades (utsågs) som sådan vid vintertinget 1668. Han avled någon gång före 1705 enligt domboken.¹⁴

3.1.5 Barnen

Enligt texten skall Voiter och Gunnel ha fått åtta barn tillsammans, men endast sju av dessa har återfunnits. Födelseböcker för både Yxnerum och Björsäter saknas för den aktuella tiden.

Erik, den äldste sonen, som bör ha fått sitt namn från morfar, finns det flera belägg för, bland annat hans dödsnotis 1746 i Yxnerum där han kallas Erik Wojtersson och anges vara 85 år gammal, vilket skulle ge födelseåret 1661 istället för textens 1667. Man finner dock ofta att åldersuppgifter i dödsnotiser är i bristande överensstämmelse med verkligheten¹⁵.

Paul, den näst äldste sonen, torde ha fått sitt namn från farfar, bor först i Björsäter där han får fyra barn. Dör 1721 i Värna socken och kallas Pål Wåltersson samt anges vara 63 år gammal, vilket ger födelseåret 1658. Denna åldersuppgift verkar kraftigt överdriven, då det skulle innebära att han var 40 år då han gifte sig för första gången 1698 i Björsäter. Han skulle då också vara född innan Voiter anges ha kommit till Sverige.

¹³ En del mantalslängder har studerats i original, medan en del består av utdrag gjorda av Inger Hall Samuelsson.

¹⁴ Meddelat av Barbro Behrendtz, 2002-12-11, på Anbytarforum, <http://genealogi.aland.net/cgi-bin/show.cgi?44/1824>.

¹⁵ Furtenbach, B, *Släktforskning för alla*, sidan 56.

Lars, den tredje sonen, är också belagd i Björsäter där han bor hela sitt liv. Han kan ha namngivits efter en morbror. Han dör den 22 maj 1713 i Björsäter och kallas då Lars Voitersson och anges vara 45 ½ år gammal, vilket ger födelseåret 1667 istället för textens 1672. Det verkar konstigt att det i samma bok som texten återfinns, anges olika födelseår eller ålder för en person, dessutom när det är samma präst som har skrivit ”Om en polsk krigsfånge ...” och Lars’ dödsnotis, men det är möjligt att prästen litat på vad olika anhöriga sagt om åldern¹⁶.

Kerstin, den äldsta dottern, är belagd i Björsäter, där hon gifter sig 1701, föder flera barn och blir änka 1722 samt gifter om sig 1725. Är också omtalad i Svinstads socken, numera Bankekind, dit hon flyttar med andra maken. Där dör hon 1738 och begravs samtidigt med sin dotter Brita, och anges vara 50 år gammal, vilket ger födelseåret 1688 istället för textens 1675. Med tanke på att hon gifter sig redan 1701, får första barnet 1702 och att det finns födelseböcker för 1688 i Björsäter (där hon inte återfunnits) så får man förmoda att denna åldersuppgift är för låg.

Israel, nämns inte i texten men han återfinns 1708 både i kyrkoräkenskaperna i Björsäter och i vigselboken för Hannäs dit han flyttar i samband med första giftermålet. Dör 1747 i Hannäs och kallas Israel Vojtersson och anges vara 72 år gammal, vilket ger födelseåret 1675. Med tanke på att systemen Kerstin anges vara född 1675 torde han vara född något eller några år senare (såvida han inte var en tvilling, vilket verkar otroligt eftersom han inte nämns i texten).

Jan, nämns heller inte i texten men omtalas 1704 i vigselboken för Björsäter då han gifter sig. Han dör redan året därpå och kallas då Jan Voitersson och anges vara 29 år, vilket ger födelseåret 1676. Han verkar ha varit aningen gammal när han gifte sig (28 år), så kanske föddes han några år senare. I mantalslängden finns en namnlös son som är ”under 15 åhr till åhr 1696”, det vill säga född cirka 1681, kanske är det Jan som avses.

Karin, nämns inte i texten men omnämns 1690 i dödboken som Voiters dotter då hon dör i Germundebo 9 år gammal, vilket ger födelseåret 1681.

¹⁶ Ibidem.

Det verkar konstigt att bara en del av barnen nämns i texten, särskilt att söner utelämnas medan en dotter nämns. Man får den uppfattningen att texten har skrivits när Israel och Jan var små, det vill säga inte fyllda femton år, samt då Karin redan var död. Voiter och Gunnel kan ha haft fler barn eftersom stora barnkullar var vanliga vid denna tid och barndödligheten också var hög. Men det som talar emot detta är att i Voiters dödsnotis anges att hade åtta barn.

3.2 Krigen

Sveriges inblandning i det polska kriget inleddes den 1 juli 1655 med erövringen av Dünaburg i det Polsk-Litauiska samväldet. Slaget vid Sobota (köpingen som nämns i texten) inträffade den 23 augusti 1655. Följande berättelse finns i Östgöta kavalleriregementes historia 1618-1699:¹⁷

I syfte att överraska polska lägret ryckte Karl Gustaf mot Sobota, där svenska förtrupper den 23 augusti invecklades i strid med ett från Warschau anryckande polskt uppbåd. Träffningen slutade med polackernas återtåg mot sitt läger. Ett par tusen ryttare sändes till förföljningen och till besättande av vägen mellan polska lägret och Warschau. Konungen gick därefter den 24 med armén i slagordning mot polska lägret. Vid svenskarnas annalkande satt Johan Kasimir sitt läger i brand och drog sig tillbaka, intill mörka natten följde av svenska kavalleriet. Den av fienden kvarlämnade trossen föll i svenskarnas händer.

Kanske var det vid detta tillfälle som Voiter blev tillfångatagen? Ett annat alternativ är påsken 1656, när den svenska armén befann sig vid Golab, som ligger i närheten av de nämnda platserna, och den som förde tillbaka en levande polsk fånge lovades riklig belöning: 100 daler för en menig, 200 för en officer¹⁸. Vilken dag tillfångatagandet hände får vi kanske aldrig reda på, men vad som kan fastslås är att tidsangivelsen ”långfredagsmorgonen”¹⁹ 1655 som nämns i texten måste vara felaktigt, antingen dagen eller året.

Det danska erövringskriget startade 1657. Tåget över lilla och stora Bält skedde 1658 och fred slöts samma år. Ett nytt krig utbröt med Danmark samma år och fred slöts 1660. I texten sägs att fred slöts 1659 mellan Sverige och Danmark. Det kan därför finnas en viss tvekan om Voiter kom till Sverige 1659 eller 1660. En mönstring av trupperna från Danmark skedde i september 1660 i Linköping.

¹⁷ Karl Gustaf = Sveriges kung Karl X Gustav, Johan Kasimir = Polens kung Johan II Kasimir, Warschau = Warszawa.

¹⁸ Englund, P, *Den oövervinnerlige*, sidan 353

¹⁹ Långfredagen 1655 inträffade den 13 april.

3.3 Platserna

3.3.1 Polen

Det finns sju olika platser med namnet Bąków i Polen och tre platser med namnet Sobota. Två av dessa platser Bąków ligger i samma provins som en av platserna Sobota, nämligen i provinsen Łódź. Denna stad Sobota är identiskt med den plats där ovanstående slag inträffade 1655. I närheten av Sobota ligger Bąków Górny och Bąków Dolny. Bąków heter Bankau²⁰ på tyska och på polska betyder Górny övre och Dolny nedre. Den nedre socknen ligger cirka en halvmil ifrån Sobota och den övre ytterligare en kilometer längre bort²¹. Om de bara var en socken på 1600-talet, har inte kunnat utrönas. Byn "Owecie" har jag inte kunnat lokalisera, kanske mest på grund av brist på en detaljrik karta. Gårdsnamnet "Skiftlandt" ser mycket besynnerligt ut, liknar mest gammalsvenska än polska, men vem vet vad en detaljrik karta kan ge för svar.

3.3.2 Sverige

Samtliga platser i Sverige har lokaliserats. Broddebo, Börsebo, Rotorp och Gullebo ligger i Gårdserums socken, då i Kalmar län, nu i Östergötlands län. Germundebo ligger i Björsäters socken, Östergötlands län. När det gäller Salved eller Salvedal så ligger dessa båda gårdar i Yxnerums socken, Östergötlands län. Det kan dock vara mycket svårt att veta om "Salwida" avser Salved eller Salvedal, eller om det ens var någon namnskillnad vid den aktuella tiden. Språk- och folkminnesinstitutet, Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund, ger följande förklaring på sin hemsida om ortnamn:²² "Salved, (numera Salvedal), gd, Yxnerums sn, Skärkinds hd, Östg. l." Belagt 1491 som "Salwede". Salvedal kallas gård på CD-ROM:en Svenska ortnamn 1999 ", medan Salved kallas "samlad bebyggelse". Salved är belagt 1690 som "Salueda". Lösningen bör dock vara att den gamla bondgården och byn där Voiter bodde nu heter Salved. Salvedal är det namn som gästgiveriet, numera hembygdsgård, fick när det byggdes på platsen.²³

²⁰ <http://www.kartenmeister.com>

²¹ <http://www.mapapolski.pl>

²² <http://www.dal.lu.se/dal/>

²³ Mail från Inger Hall Samuelsson 2002-12-18.

4 SLUTSATS

Efter genomgången av texten kan jag konstatera att det är mycket som verkar stämma, förutom vissa tidpunkter. Det finns fortfarande många källor att gå igenom och kanske kommer en framtida slutsats att ändras något, men i det stora hela verkar texten korrekt. Det blir också en framtida uppgift att utröna vad det kan finnas för polska dokument som stöder historien.

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

a. Otryckta

Anbytarforum, <http://genealogi.aland.net/cgi-bin/show.cgi?44/1824>, 2002-12-11

Författarens egen databas med cirka 25.000 individer

Genline AB, hemsida <http://www.genline.se>

Kartenmeister, <http://www.kartenmeister.com>

Kyrkoböcker (dop-, vigsel- och dödböcker) Björsäter (E) C:1 och C:2, Yxnerum (E) C:1 och C:2, Hannäs (E) C:1, Bankekind (E) C:1

Mail från Peter Englund 2002-12-13

Mail från Barbro Behrendtz 2002-12-11

Mail från Inger Hall Samuelsson 2002-12-18

Mantalslängder Kalmar län 1667-1669

MapaPolski.pl, <http://www.mapapolski.pl>

Mönstringsrullor Östgöta kavalleriregemente 1649-1660

PolandGenWeb, "Common Polish First Names", 2002-12-12,

<http://www.rootsweb.com/~polwgg/namelist.html#polish> och

<http://www.rootsweb.com/~polwgg/naming.htm>

RootsWeb.com, GEN-SLAVIC-L Archives, 2002-12-10,

<http://archiver.rootsweb.com/th/read/GEN-SLAVIC/1996-09/>

Språk- och folkminnesinstitutet, Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund, <http://dal.lu.se/dal/>

SVAR, Riksarkivet, hemsida <http://www.svar.ra.se>

b. Tryckta

Andersson, K & H Anderö, *Ordbok för släktforskare*. ICA Bokförlag. Västerås 1997.

Billip, K & Z Chociłowska, *English-Polish and Polish-English minimum dictionary*. Wiedza Powszechna. Warszawa 1977.

Englund, P, *Den oövervinnerlige*. Bokförlaget Atlantis AB. Gjøvik, Norge 200.

Furtenbach, B, *Släktforskning för alla*. ICA bokförlag. Motala 1981.

- Henrikson, A, *Alla årets dagar, en evighetskalender*. Norstedts Förlag AB. Finland 1993.
- Jarrick, A & O Josephson, *Från tanke till text.*, Studentlitteratur. Lund 1996.
- Segland, K-G, *Almanacka för 500 år, från år 1500 till år 2000*. Kalendator. Uppsala 1984.
- Stenbock, R, *Östgöta kavalleriregemente 1618-1699*. Hæggströms Boktr. Stockholm 1928.
- Sveriges släktforskarförbund, *Svenska Ortnamn* 1999. CD-ROM. Stockholm 1999.
- Westerlund, J A & J A Setterdahl. *Linköpings stifts herdaminne, del 3*. Östgöta Correspondenten. Linköping 1917.